

Tématem mé diplomové práce je reforma Evropského soudu pro lidská práva se zaměřením na Protokol č. 14. Tento zatím poslední protokol novelizuje procesní stránku Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Je tedy, jako tato práce, zaměřen na řízení před Evropským soudem pro lidská práva a přinesl návrh nejzásadnějších změn za posledních 10 let.

Tuto reformu, která ovšem dosud nenašla požadované množství zastánců pro vlastní realizaci, provázela již od začátku vzrušená diskuse. Ta neutichla ani poté, co se její tvůrci konečně dohodli na finální verzi, a optimální řešení se proto hledá dál. V současné době tedy již existují vcelku propracované návrhy „reformy reformy“.

Systém ochrany lidských práv, na kterém se zásadně podílí Evropský soud pro lidská práva je ve své podobě a účincích unikátním mechanismem, který vytváří a sjednocuje minimální lidskoprávní standardy v členských státech, jehož autoritu uznávají téměř všechny evropské státy a pro jehož pomoc se také obrací stále více jedinců. Jeho „popularita“ však s sebou nese velký problém, a tím je příliš rychle rostoucí objem jeho práce. Aby tento systém zůstal přínosem, je třeba jej přizpůsobit této nové situaci. Zároveň však je třeba dbát, aby základní „výdobytky“, vzniklé za desítky let jeho fungování, zůstaly zachovány. Toto je velmi nelehký úkol, který se pokouší aktuálně řešit právě Protokol č. 14.

Cílem této práce je seznámit čtenáře s principy fungování Evropského soudu pro lidská práva, vysvětlit důvody, pro které je třeba jej reformovat, a naznačit také směry, kterými by se změny měly či mohly ubírat.

Svou práci jsem podle toho také rozvrhla do tří základních kapitol. V první z nich nejdříve popíšu, jaké je postavení Evropského soudu pro lidská práva v systému ochrany lidských práv, jeho vývoj a způsob fungování. Pokusím se také vysvětlit, v čem tkví jeho jedinečnost.

Druhou kapitolu považuji za jádro své práce. Nejdříve v ní pojednám o příčinách, které vedou právě k nutnosti provést změny v dosavadním fungování Evropského soudu pro lidská práva. V jejich důsledku je nynější situace téměř neudržitelná a uspokojení nemůže být nalezeno v jednoduchých „kosmetických“ úpravách. Proto je třeba se jich vyvarovat a soustředit se na skutečnou reformu, která by zajistila dlouhodobě uspokojivou činnost Evropského soudu pro lidská práva, a tím také zachování daného

systemu ochrany lidských práv. O to se pokusil právě Protokol č. 14, kterým se zabývám v druhé části této kapitoly. Jde o velmi konkrétní návrh, jak by reforma měla vypadat. V rámci tohoto výkladu se samozřejmě pokusím také o hodnocení, zda tento návrh všeobecná očekávání může splnit.

Jak jsem již v úvodu zmínila, celý reformní proces stále pokračuje. V poslední kapitole své práce se tedy zaměřím na výhledy do budoucnosti. Poodhalím, kterými směry se ubírají návrhy příštích možných úprav a dále čtenáře seznámím s některými konkrétními představami dalších případných změn.